

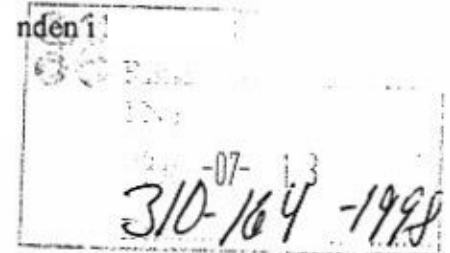
Länsstyrelsen
Gotlands län

Beslut

Dnr 221-3848-97

22.6.1998

Livsmiljö/kultur
Joakim Hansson
Tel: 0498-292124
Fax: 0498-247275
E-post: joha@i.lst.se

Kopia

Enligt förteckning sidan 4

H 008 (Bestämmen)
A 194 (Prästgården)

**Byggnadsminnesförklaring (BM) av prästgårdsmiljön i Endre, fastigheten Endre
Prästgården 2:1, Gotlands kommun.**

Visby stifts egendomsnämnd har genom skrivelse daterad den 2 december 1997 ansökt om byggnadsminnesförklaring prästgårdsmiljön i Endre, belägen på ovannämnda fastighet.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket av lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) KML prästgårdsmiljön på fastigheten Endre Prästgården 2:1 för byggnadsminne (BM) enligt följande.

BM-förklaringen omfattar prästgårdens huvudbyggnad (1) med omgivande trädgård inkluderande stentunar, planteringar och träd enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Endre prästgårdsmiljö hör till Gotlands viktigaste kyrkomiljöer. Den välbevarade prästgården med anor från medeltiden ligger i direkt anslutning till kyrkan.

Huvudbyggnaden som har betydande rester av medeltida murverk såväl i källarplanet som huvudvåningen om- och påbyggdes strax efter 1700-talets mitt. Den består av ett putsat envåningshus i kalksten med brant sadeltak, beläget söder om kyrkan. Exteriören har ett för de gotländska 1700-talsprästgårdarna typiskt utseende med kompakt och slutenhet i fasaderna samt hög takresning med brant sadeltak utan utsprång i gavlarna. Enligt en förteckning från 1750 utgjordes huvudbyggnaden av en dagligstuga, sal, kammare och en vidbyggd kammare i trä. I syneinstrumentet uppges att den östra och västra kammaren innanför salen uppförts 1761, då den äldsta och synbarligen medeltida byggnaden tillbyggts. Salen sträckte sig genom huset. Synbarligen fick byggnaden sin nuvarande utformning i mitten av 1700-talet. Större reparationer har utförts 1928 och 1967-68. Kring huvudbyggnaden finns en parkliknande trädgård med grusgångar och äldre trädbestånd som omgärdas av stentunar.

1700-talets ekonomibyggnader ersattes under 1800-talet och 1900-talets första hälft och består av sju byggnader grupperade kring en kvadratisk gård. Dessa ligger klart avskilt från huvudbyggnaden genom en stentun och omfattas inte av byggnadsminnesförklaringen.

19.08.17.28 beslut
Kopia till BTH-regio Ut/mog

Prästgårdens huvudbyggnad med park utgör ett högt kulturhistoriskt värde. Den hör till de gotländska prästgårdar som har betydande delar av medeltida murverk bevarade, men som ombyggts under 1700-talet och har en exteriör som karaktäriseras av det typiska gotländska byggnadssättet. Prästgårdens läge invid kyrkan, dess medeltida ursprung och 1700-tals-exteriör är av högt kulturhistoriskt värde.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnad får inte rivas, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller takutformning, takmaterial, fönster, dörrar, yttertrappor och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnaden får inte göras ingrepp i stomme och takstol, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning och skorstensstockar. Murgenombrott får inte göras i medeltida murverk
3. I interiören får inte göras ingrepp i eller ändring av rumsindelning som påverkar de medeltida murarna.
4. Byggnaden skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.
5. Parken/ trädgården, det område som på bilagda karta avgränsas med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården som väg, grindstolpar, stentunar, m.m. får inte flyttas, tas bort eller ändras. Det tillhörande park-, väg- och gårdsområdet skall hållas i sådant skick, att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Fört underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14 § i KLM.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21§ lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

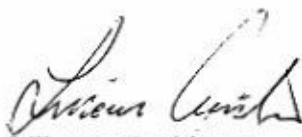
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lillemor Arvidsson.

Föredragande har varit tf. länsantikvarie Christian Runeby.

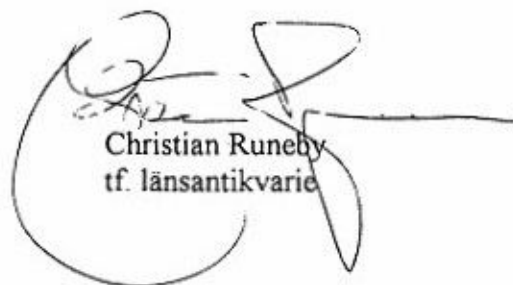
Den förberedande handläggningen har utförts av byggnadsantikvarie Joakim Hansson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Lena Johansson.

Ärendet har sänts på remissrunda. Samtliga remissinstanser som svarat har ställt sig positiva till byggnadsminnesförklaringen.

Lillemor Arvidsson
landshövding

Christian Runeby
tf. länsantikvarie

KopiaRAÄ

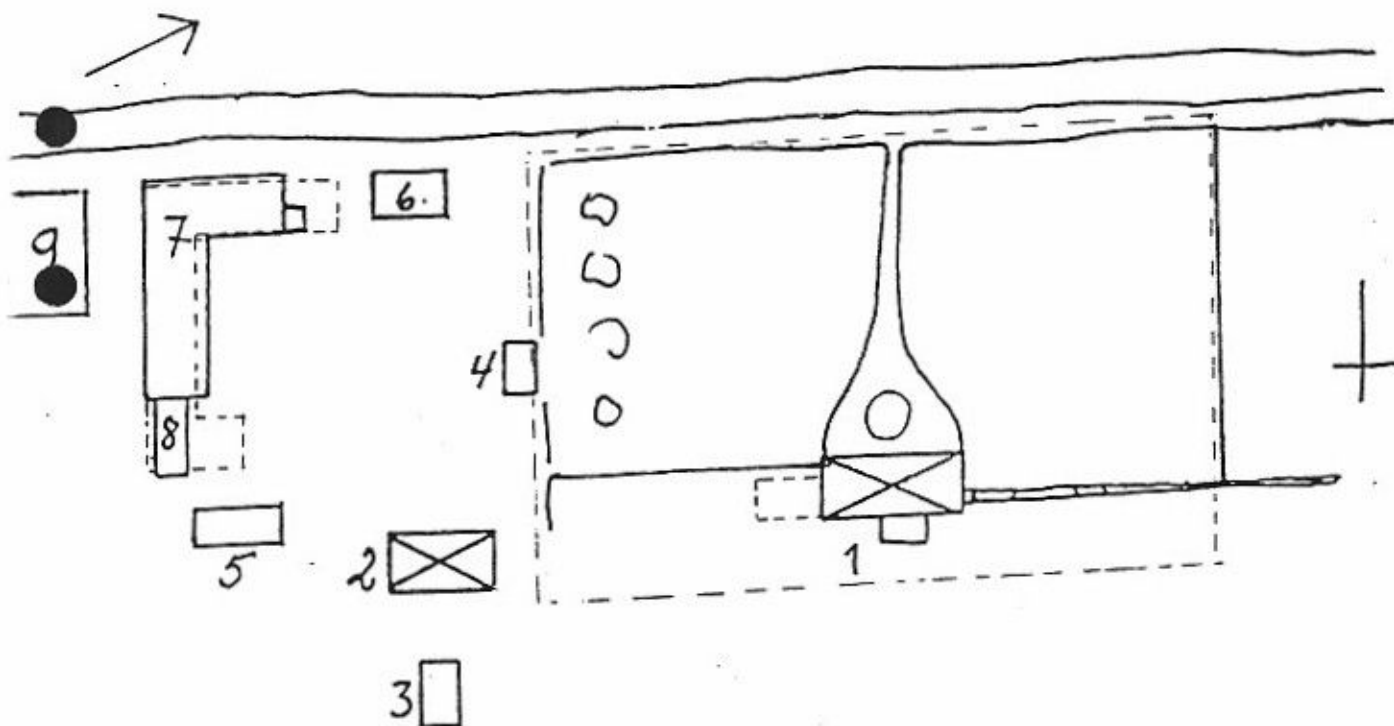
Byggnadsnämnden
Gotlands fornsal
Kultur- och fritidsnämnden
Egendomsnämnden i Visby stift

Kopia av lagakraftvunnet beslutRAÄ

Lantmäterimyndigheten
Gotlands fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien
Egendomsnämnden i Visby stift

PRÄSTGÅRDEN 2:1 ENDRE
inklusive f. arrendatorsbostaden

SITUATIONSPLAN

1. Mantbyggnad
2. f. arrendatorsbostad
3. Vedbod
4. Garage
5. Förråd (f. höns hus)
6. Förråd (f. magasin)
7. Förråd (f. ladugård)
8. Avträde
9. Lada